

--	--	--

1. Nazwa przedmiotu: AUTOMATYZACJA PROCESÓW CIĄGLYCH I WSADOWYCH		2. Kod przedmiotu:		
3. Karta przedmiotu ważna od roku akademickiego: 2012				
4. Forma kształcenia: studia drugiego stopnia				
5. Forma studiów: studia stacjonarne				
6. Kierunek studiów: AUTOMATYKA I ROBOTYKA; WYDZIAŁ AEII				
7. Profil studiów: ogólnoakademicki				
8. Specjalność: AUTOMATYKA				
9. Semestr: 2, 3				
10. Jednostka prowadząca przedmiot: Instytut Automatyki, RAuI				
11. Prowadzący przedmiot: dr inż. Zbigniew Ogonowski				
12. Przynależność do grupy przedmiotów: przedmioty wspólne				
13. Status przedmiotu: obowiązkowy				
14. Język prowadzenia zajęć: polski				
15. Przedmioty wprowadzające oraz wymagania wstępne: Zakłada się, że przed rozpoczęciem nauki z przedmiotu Automatyka Procesów Ciągłych i Wsadowych student posiada przygotowanie w zakresie: opisu liniowych i nieliniowych układów dynamicznych, metody analizy i syntezy klasycznych układów regulacji i kompensacji, metod numerycznych i metod optymalizacji.				
16. Cel przedmiotu: Celem przedmiotu jest nauczenie studentów metod projektowania układów sterowania ciągłymi i wsadowymi procesami przemysłowymi. Studenci poznają zasady projektowania struktury funkcjonalnej systemów sterowania, normy dokumentacji projektu, elementy optymalizacji procesów ciągłych w wyższych warstwach sterownia. Celem jest również nauczenie studentów standardu S88 dla procesów wsadowych w szczególności zasad modelowania procesów wsadowych i projektowania modularnego systemu sterowania.				
17. Efekty kształcenia:¹				
Nr	Opis efektu kształcenia	Metoda sprawdzenia efektu kształcenia	Forma prowadzenia zajęć	Odniesienie do efektów dla kierunku studiów
W1	Ma wiedzę na temat rozróżnienia poziomego procesów: dyskretnych, ciągłych i wsadowych oraz pionowego tzn. hierarchii warstwowej automatyki, a także wiedzę na temat powiązań strukturalnych pomiędzy tymi elementami.	EP, EU	WT, WM	K_W1/1, K_W5/1, K_W13/2, K_W14/1
W2	Zna zasady projektowania i prowadzenia dokumentacji projektowej struktury funkcjonalnej układów regulacji automatycznej procesów ciągłych.	EP, RP, OP	WM, P	K_W13/2, K_W15/2, K_W17/1, K_W18/1, W23/1
W3	Ma wiedzę na temat standaryzacji, modelowania oraz sposobów sterowania procesami wsadowymi.	EP, RP, OP	WM, P	K_W14/1, K_W20/1
U1	Potrafi samodzielnie wykonać projekt funkcjonalny układów automatycznej regulacji procesów ciągłych dla złożonych instalacji technologicznych.	RP, OP	WM, P	K_U2/2, K_U14/1

¹ należy wskazać ok. 5 – 8 efektów kształcenia

U2	Umie wykonać analizę i zamodelować proces wsadowy.	RP, OP	WM, P	K_U1/2, K_U15/1
U3	Potrafi zaprojektować układu sterowania nadrzędnego optymalizującego reżimy pracy nominalnej procesów ciągłych.	EP, RP, OP	WM, P	K_U7/1, K_U8/1
K1	Potrafi samodzielnie i w grupie podejmować decyzje w zakresie całościowej analizy i projektowania układów automatycznej regulacji ciągłych i wsadowych procesów wytwórczych.	RP	P	K_K1/1, K_K2/1, K_K4/2, K_K6/1, K_K3/3

18. Formy zajęć dydaktycznych i ich wymiar (liczba godzin)

W. : 30   P.: 30

19. Treści kształcenia:

Treści programowe: Pojęcia podstawowe; warstwowa struktura układów sterowania procesami ciągłymi procesami przemysłowymi; system zbierania i przetwarzania danych procesowych; projektowanie struktury funkcjonalnej systemu sterowania; zasady dokumentacji projektu; postulaty konstrukcyjne dla warstwy sterowania bezpośredniego; typowe struktury funkcjonalne; przykłady projektów struktury funkcjonalnej; warstwa nadrzędna i warstwa operatywna sterowania; system sygnalizacji, kontroli i dokumentacji procesu; ocena statystyczna procesu; optymalizacja procesów ciągłych; istota procesu wsadowego; potrzeba standaryzacji i historia standardu S88 dla procesów wsadowych; modele i terminologia – standard S88.01; struktury danych i języki opisu – standard S88.00.02; modele fizyczne, komórka procesu wsadowego, jednostka wykonawcza, moduł urządzeniowy i moduł sterowania; model sterowania proceduralnego; sterowanie bazowe i koordynacyjne; typy receptur; struktura receptury; sterowanie recepturowe; mody i stany procesu wsadowego; stany awaryjne i restauracja; przykłady sterowania procesami wsadowymi.

Wykład

Wykład rozpoczyna się od definicji procesów dyskretnych, ciągłych i wsadowych, omówienia dominującej problematyki projektowania układów sterowania tymi procesami oraz odpowiednimi przykładami. Przedstawia się tu również problemy współpracy systemów sterowania tymi procesami. Następnie omawia się warstwowość systemu sterowania procesami: warstwę sterowania bezpośredniego, nadrzędnego i operatywnego oraz uzupełniający go system zbierania i przetwarzania danych procesowych.

Dla warstwy sterowania bezpośredniego omawia się problemy projektowania struktury funkcjonalnej systemu sterowania. Krótko omawia się normy oznaczeń punktów automatyki oraz zasady dokumentacji projektu struktury funkcjonalnej. Definiuje się pojęcie i zasady wyboru wielkości wiodącej, postulaty konstrukcyjne, typowe konfiguracje aparatowe: prostą strukturę przepływową, rozdział strumieni pomiędzy aparaty pracujące równolegle oraz recykl z uzupełnieniem strat. Przedstawia się przykłady projektów struktury funkcjonalnej.

Omawia się wyższe warstw sterowania procesami ciągłymi: warstwę nadrzędną i warstwę sterowania operatywnego. Przedstawia się ich zadania, sposoby wzajemnej komunikacji oraz zasady współpracy z warstwą sterowania bezpośredniego i z warstwą zarządzania. Omawia się system sygnalizacji, kontroli i dokumentacji procesu oraz wykorzystujące go metody oceny statystycznej procesu i metody optymalizacji procesów ciągłych. Przedstawia się sposoby projektowania układów wspomagania podejmowania decyzji w zakresie oceny struktury funkcjonalnej systemu sterowania, jego strojenia oraz reakcji na sytuacje awaryjne.

Kolejna część wykładu dotyczy sterowania procesów wsadowych. Na wstępie omawia się istotę tego typu procesów. Przedstawia się potrzebę standaryzacji i historię powstania standardu S88 dla procesów wsadowych. Definiuje się cztery podstawowe części standardu: modele i terminologię – standard S88.01 oraz struktury danych i języki opisu – standard S88.00.02. Omawia się model fizyczny procesu wsadowego: komórkę procesu, jednostkę wykonawczą, moduł urządzeniowy i moduł sterowania. Przedstawia się model sterowania proceduralnego oraz sterowania koordynacyjnego, które współpracuje ze sterowaniem bazowym. Definiuje się typy receptur i ich struktury. Na tej podstawie omawia się sterowanie recepturowe. Definiuje się mody i stany procesu wsadowego oraz stany awaryjne i ich restaurację. Wykład kończą przykłady sterowania procesami wsadowymi.

Zajęcia projektowe

W ramach projektu każdy student otrzymuje swój własny temat. Tematy są w każdym roku zmieniane. Przed pierwszymi zajęciami studenci zaznajamiają się z listą tematów i na pierwszych zajęciach deklarują, który temat wybierają. Jednocześnie prowadzący dokładnie wyjaśnia zakres zadań do wykonania w ramach danego tematu. Kolejne zajęcia mają charakter konsultacyjny. Dwa spotkania mają specjalny charakter: w połowie semestru i na końcu każdy student w obecności całej grupy referuje krótko stan realizacji swojego projektu. Te spotkania mają charakter seminaryjny.

20. Egzamin: tak, egzamin ma formę pisemną i częściowo ustną.

21. Literatura podstawowa:

1. Z. Bubnicki "Teoria i algorytmy sterowania", PWN, Warszawa, 2005.
2. D.W. Flaming „S88 implementation guide” McGraw-Hill, 1999.
3. M. Rao i in. "Modeling and dvanced control for process industries", Springer, 1994.
4. M. Grimble "Industrial control system design", Wiley, 2001.

22. Literatura uzupełniająca:

1. J. Parshall "Applying S88", ISA, 1999.
2. J.M. Maciejowski "Multivariable feedback design", Addison-Wesley, 1989.
3. P. Deshpande "Multivariable process control", ISA, 1989.
4. G. Box, A. Luceno "Statistical control by monitoring and feedback adjustment", Wiley, 1997.

23. Nakład pracy studenta potrzebny do osiągnięcia efektów kształcenia

Lp.	Forma zajęć	Liczba godzin kontaktowych / pracy studenta
1	Wykład	30/20
2	Ćwiczenia	0/0
3	Laboratorium	0/0
4	Projekt	30/20
5	Seminarium	0/0
6	Inne	20/25
	Suma godzin	80/65

24. Suma wszystkich godzin: 145**25. Liczba punktów ECTS:² 5****26. Liczba punktów ECTS uzyskanych na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego: 3****27. Liczba punktów ECTS uzyskanych na zajęciach o charakterze praktycznym (laboratoria, projekty): 2****26. Uwagi:**

Zatwierdzono:

.....
(data i podpis prowadzącego).....
(data i podpis dyrektora instytutu/kierownika katedry/
Dyrektora Kolegium Języków Obcych/kierownika lub
dyrektora jednostki międzywydziałowej)

